

ROJENI SMO V DEMOKRACIJI

Črna silhueta rdečih cifer, ki tonejo ob krikih obupa in predaje. Zaslepljen je človeški pogled. Zavist. Moč, denar in slava so slehernikova želja – brezkončen in nesmiseln cilj, komaj viden za koraki častihlepja. Rdeča zvezda ugasne – nov svet, vrednote, sreča, upanje ...razočaranje. Svoboda postane klišejski nasmeh politike, starih figur na zaprašeni šahovnici. Klic ljudi ugaša z zmedo oblastnikov – zaupanje umira v sedanost, čar rdeče preteklosti pa se na novo rojeva. Pojem oblasti ljudstva izgublja svoj pomen; pasivnost protagonistov človeške drame dolgočasi gledalce. Kult samoodločbe je pozabljen, svoboda je samoumevna – demokracija, na zdravje!

Diktaturo proletariata zamenja manipulativna elita. Oblast ostane v rokah manjšine, ki vlada zdolgočaseni večini. Stari obrazi krožijo med sferami politike in gospodarstva, ki prehaja v roke tujega kapitala. Tuje so vrednote, ki krojijo usodo mnenja množic; svobodni mediji postanejo glasniki celotnega sveta smisla zahoda, ki pronica v podzavest ljudi kot propagandne melodije iz preteklosti. Ljudje se izgubljajo na razpotju dveh svetov; kolektivna zavest, duh množice, skrit za kričečo fasado tekmovalnosti in individualizma – človek se znajde v puščavi svojega lastnega pohlepa. Sla po bogastvu in osebni zadoščenosti preraste stare vrednote zmernosti in solidarnosti – vonj denarja je premočan, preveč človeški.

Oblast, gonilna sila države, pa se oddalji od svoje prvotne ideje; Keynsova socialna država postane del preteklosti, funkcionalizem se izkaže kot ljubši. Teorije F. Hayeka in M. Friedmana so stalnice politike demokratičnega sistema, ki mora vsakič znova ustreči zahtevam svobodnega trga. Država postane podaljšana roka kapitalizma, Marxov antagonist, ki posameznim družbenim skupinam zagotavlja moč in prenos interesov – demokracija postane blodnjak. Hitri koraki proti privatizaciji in prodaji so stebri neoliberalne politike, ki se ji ne vidi konca; ves slovenski politični prostor se ji podreja – levica in desnica se ne merita po svojih političnih in gospodarskih programih, ampak po svoji zgodovinski vpletenosti, ki je naš prostor tako globoko zaznamovala. Rdeči in beli, vrh drame slovenskih 'hlapcev', ki ne želijo pozabiti. Doba sloge je davno za nami.

Demokracija se razkrije kot predobra, preveč idealna, da bi jo mali narod učinkovito izvajal. Stigma, ki se drži politike, je del nezaupanja, katerega se ljudstvo oklepa. Politična diskusija konstruktivne etike je nemogoča, celo nezaželena; trajni konflikti omogočajo, da je ljudstvu zadoščeno z dovolj 'kruha in igrami', ki jih zabavajo ob marginalnih dejavnostih sistema. Od preteklosti se politične intrige razlikujejo le po priokusu, ki so ga pustile – od demokracije se namreč pričakuje, da deluje pošteno, pri totalitarnem sistemu pa takšna opazka ni potrebna. Demokracijo se jemlje na drugačnem idejnem nivoju; z nestabilnimi pluralnimi političnimi instrumenti deluje ljudem nehomogeno in neučinkovito, kar vrača stara čustva o socialni trdnosti socializma. Zatekanje k nostalgичnemu spominu o preteklosti kaže na globoko čustveno navezanost do obdobja socializma in do tedanjih vrednot, ki so se s prihodom nove ureditve le s težka ohranile. Poraja se bivanjsko vprašanje: »...sreča brez svobode ali svoboda brez sreče...« (Zamjatin, Mi)

Nezaupanje do oblasti in nični politični interes sta glavni krivec, da demokracija ne zaživi – človek se kot individuuum ne čuti kot del družbe, ki bi moral postati aktiven in sodelovati v demokratičnih procesih. Njegovo nesodelovanje vodi v nepopolnost sistema in neravnovesje moči, nastanek močne elite pa lahko ogrozi celoten demokratičen sistem in jo spremeni v politični monolit. Današnja mladina sprejema demokratične svoboščine kot samoumevne – nespremenljive. Popularna, množična kultura prenaša vzorce vedenja, ki mlade izključujejo iz politike in jih preusmerjajo v gospodarstvo, v potrošnjo. Na svobodnem trgu namreč temelji obstoj demokratične, neoliberalne države – oblastniki postavljajo le formalni okvir, formalne norme, ki ščitijo kompleks industrij in

organizacij. Celotno *de facto* oblast upravlja kapital; multinacionalke in industrijski mogotci. S potrošniško kulturo se začne in konča 'simbiozni krog', kateri upravlja s t.i. demokracijo.

Oblika oblasti ni več predmet razprave; demokracija predstavlja celoten skupek gospodarstva, kulture in politike, ki kot prvo imenuje osebno svobodo in s tem pravico do zasebne lastnine. Zasebna lastnina kot osnova za tržni ekonomski model zaznamuje prvobitno vrednoto moderne kulture – človeška kolektivnost je sprejeta le na družinski ravni. Demokracija s svojim obveznim tržim sistemom prinaša odkrito tekmovalnost, ki se ne zmeni za posameznikove predispozicije in povzroča velike socialne razlike. Teža demokratičnih volitev postaja minimalna, saj vse glavne opcije težijo k ohranjanju sistema in njegove nadaljnje širitve.

Demokratična družba posameznika vzgaja v duhu raznolikosti, pluralnosti, kar vzgaja pozitiven odnos do drugačnosti. Posameznik se ne razvija po sistemu kalupa, ampak kot samosvoje bitje, katerega se nauči razmišljati kritično in aktualno. Manjka mu le politične samozavesti, neomajnosti, da bi izkoristil svoj politični in kulturni kapital – postaja 'hlapec' zunanjim in notranjim pritiskom. Politična svoboda prenaša ogromno odgovornosti na pleča ljudstva, a hkrati predstavlja smisel svobodnega življenja – naš 'bit'. Posameznik mora postati trden in neodvisen političen subjekt, ki je zmožen uveljavljati svoje zahteve, se povezovati in tvoriti močno politično telo, sposobno nadzorovati aparat oblasti. Država mora nadzorovati svoj gospodarski prostor, uveljavljati zakone za socialno pravičnost in stopati v smer države blaginje in ne draginje – tukaj nastopita bratstvo in enakost – dramski razplet, krožna drama.

Doba blaginje, blagostanja ...čas draginje, revščine – enak čas, dva preprosta pogleda. Širok nasmeh bogatih in zlagan tistih drugih. Tekma se ne konča, pohlep narašča in čaka na pravi trenutek razočaranja. Figure stojijo v šahu, čakajo na potezo kmetov. Morje je še mirno, v daljavi vzhaja rdeče sonce in prinaša nov dan, nov začetek. Vladavina ljudstva, položila nam je mir, odprla duri v prihodnost, sedaj čaka, da zakopljemo preteklost.

Grega Trobec, 4.A, Gim. Vič